

DEZINTERPRETÁCIA A VEDOMÁ MANIPULÁCIA V SPRAVODAJSTVE

(Seminárna práca)

Marek Prudovič

*„Ktokoľvek, kto kontroluje médiá, kontroluje mysle ľudí.“
Rafael Rafaj*

Súčasná spoločnosť nesie, okrem celého radu prívlastkov, aj označenie informačná. Vyjadruje to skutočnosť, že vo všetkých etapách vývoja ľudskej civilizácie by sme nenašli epochu s takou informačnou explóziou. Masové vytváranie, sprostredkovanie, zdieľanie a uchovávanie poznatkov a informácií sa stalo hlavným predmetom činnosti mnohých inštitúcií až do takej miery, že vzniká globálny, ucelený informačný priemysel v rámci ktorého sa informácie stali komoditou na mediálnom trhu.

Masmédiá sa teda stali integrovanou súčasťou v štruktúre sociálnej sféry, ale aj v živote jednotlivca. Mali by byť zdrojom takých informácií, ktoré napomáhajú človeku zostať v kontakte s realitou každodenného života. Z tohto zorného uhla je ich činnosť záslužná a potrebná. Ich úlohou však rozhodne nie je informácie o realite modifikovať v záujme niekoho či niečoho, a tým ovplyvňovať naše postoje, názory, hodnoty, správanie a konanie. Masmédiá často deformujú skutočnosť do takej miery, že vytvárajú mediálnu realitu, ktorá má spätný vplyv na utváranie skutočnej reality.

Prostriedky masovej komunikácie majú ďaleko širšie pôsobenie, veď sú nástrojom aj na utváranie etických noriem a hodnôt. Určujú, čo je možné považovať za dobro a čo za zlo, čo je správne či nesprávne. Vytvárajú moderné ikony a tým stanovujú, kto je hodný stáť na piedestály a koho je treba zatradiť. Masmédiá sa tak stávajú prostriedkom niekedy nevedomelej, ale spravidla uvedomelej, manipulácie verejnou mienkou v záujme svojho majiteľa, a tak sú oprávnené označované pojmom „siedma veľmoc“.

Významné miesto pri formovaní obrazu súčasného sveta pripadá spravodajstvu, ktoré by malo byť zodpovedné za objektívny a pravdivý obsah predkladaných informácií. V spravodajstve sa spája poznávací a etický rozmer a preto by malo byť postulované na princípoch všeľudských hodnôt a humanizmu, tak, aby bolo informačným prostriedkom súčasnej, ale aj budúcej, perspektívy rozvoja človeka a spoločnosti.

Vymedzenie základných pojmov

Skôr ako sa budeme venovať rozboru konkrétnych prejavov manipulácie a dezinformácie v žurnalistickej praxi, považujeme za potrebné aspoň v kocke objasniť základné kategórie, ktorým sa budeme v našej práci venovať.

Spravodajstvo

Spravodajstvo sa považuje za špecifický masmediálny žáner, ktorý „...plní predovšetkým definujúcu a informačnú funkciu a jeho hlavným poslaním je aktuálne udalosti zachytiť, popísať a následne v rôznych podobách odovzdávať recipientom.“¹

---

¹ OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2005, s. 14.

Masmediálne spravodajstvo reprezentuje určitú sociálnu inštitúciu, ktorá plní dôležité funkcie. Jeho primárnou funkciou je povinnosť informovať, jeho sekundárne funkcie slúžia na udržiavanie daného modelu spoločnosti či utváranie optimálneho obrazu spoločnosti. Ďalšia význačná črta spravodajstva spočíva v jeho originalite a prvenstve správ. Nezanedbateľnou je aj jeho schopnosť podávať udalosti v určitom kontexte, ako aj utváranie spoločenskej identity, čiže definovanie toho, kto sme my a kto sú oni.²

„Obsahom spravodajstva sú preto len stručné a pravdivé fakty, bez názorov a komentárov novinára. Na základe predkladaných faktov, vytvára u človeka predpoklad pre schopnosť analogicky sa rozhodovať pri riešení vlastných problémov a niekedy aj v dôležitých životných situáciách. Spravodajstvo je tým žurnalistickým žánrom, ktorý by mal poskytnúť človeku odpovede na otázky typu, kto, čo kedy, kde a prečo.“³

Môžeme konštatovať, že spravodajstvo reprezentuje neoddeliteľnú časť masmediálnej produkcie, nakoľko sprostredkuje recipientovi relevantné informácie z domova i zo sveta. Nenahradzuje a ani nemôže nahradiť iné informačné pramene, ale upriamuje záujem ľudí na závažné problémy súčasnosti. Plnohodnotné spravodajstvo podáva teda reálny, objektívny pohľad na skutočnosť a sprostredkováva informácie závažnej výpovednej hodnoty.

Dezinterpretácia

Pod pojmom dezinterpretácia rozumieme úmyselné či neúmyselné, chybné, skresľujúce, nepresné podanie udalosti, javu a podobne.⁴

Pre súčasnosť je typické, že nám spravodajské médiá ponúkajú taký obraz reality, ktorý pod vplyvom majiteľov a riadiacich pracovníkov vytvárajú platení redaktori a moderátori. Títo potom podávajú spravodajstvo nie ako objektívny, teda nestranný, obraz, ale ani ako subjektívny, teda ich vlastný pohľad, ale vyjadrujú očakávania tých, ktorí ich platia. Práve táto pozícia, ktorá je založená na skutočnosti, že technické a ekonomické podmienky šírenia správ neumožňujú byť ich tvorcom nezávislými, hoci to o sebe často tvrdia, vedie k dezinterpretáciám.⁵

Neúmyselná dezinterpretácia je jav, ktorý môže byť spôsobený nedostatkom relevantných zdrojov, neporozumeniu problematike predkladanej témy, nepresnému prekladu pôvodného zdroja či nepresnosti v komunikácii, ale podstatné je, že autor si mnohokrát ani neuvedomuje, že obsah správy nezodpovedá čiastočne alebo úplne realite.

Úmyselná dezinterpretácia je jav, ktorý vedome zavádza recipienta v snahe získať ho na svoju stranu, prípadne priviesť ho k odsúdeniu názorov či stanovísk protistrany. Je vždy motivovaná snahou masmédiá o dosiahnutie konkrétnych cieľov. Najčastejšou metódou takejto dezinterpretácie je „...jednoducho ignorovanie niektorých správ, informácií a myšlienok. Vynechať sa môže niektorý detail správy, ale aj celá správa, ignorovať sa môže jeden aktér udalosti, alebo systematicky celé myšlienkové prúdy. Potláčanie správ sa často deje v rámci štátnych záujmov či iných záujmov.“⁶

Identifikovať a zároveň rozpoznať neúmyselnú dezinterpretáciu od úmyselnej nie je jednoduchá záležitosť. Hranica rozlíšenia je niekedy veľmi tenká a ťažko dešifrovateľná. Vyžaduje si to vyššiu úroveň mediálnej gramotnosti, ako aj skúsenosť a kritické myslenie.

Manipulácia

Manipulácia predstavuje určitú sociálnu situáciu, vytvorenú úmyselne, s cieľom ovplyvniť reakcie a správanie jedinca alebo sociálnej skupiny. Psychická manipulácia je systematické,

---

² TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Prah: Portál, 2006.

³ McQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2009, s. 38.

⁴ <http://www.cudzieslova.sk/hladanie/dezinterpret%C3%A1cia>

⁵ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Prah: Portál, 2006.

⁶ TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Prah: Portál, 2006, s. 81.

cieľavedomé ovplyvňovanie správania, myslenia a citov iného človeka bez jeho vedomia a súhlasu.⁷

Dôsledky manipulácie sa prejavujú najmä v závislosti na manipulátorovi, obmedzenej schopnosti samostatne myslieť a rozhodovať. Môže to, v krajnom prípade, viesť ku strate emocionálnej slobody a v konečnom dôsledku až ku zániku samostatnej existencie. „*Ak si podľa tohto vymedzenia do role manipulátora dosadíme médiá, je evidentné, že ak sa voči praktikám manipulátora neubránime, následky môžu byť pre rozvoj slobodnej ľudskej osobnosti, ale aj spoločnosť fatálne.*“⁸

Dezinterpretácia a manipulácia v masmédiách sa realizuje prostredníctvom rôznych praktík. Podľa Zasepu (2003) sa jedná hlavne o tieto:

- **Selekcia** vo forme tendenčného výberu správ.
- **Jednostrannosť** nadväzuje na názory toho, kto ich vlastní a koho záujmy reprezentuje.
- **Vynechanie** podstatných častí informácií alebo naopak zverejnenie všetkých detailov, ktoré môžu byť v celkovom kontexte zle interpretované opäť v súlade s mocou korporácií, vlád, skupín a ich záujmov.
- **Priame lži** sú praktikou, ktorú masmédiá používajú len v krajnom prípade, keď iné prostriedky manipulácie zlyhajú, nakoľko sú si vedomé právnych dôsledkov.
- **Nálepkovanie** je praktika, kedy sa ovplyvňuje vnímanie udalosti pomocou pozitívnych alebo negatívnych nálepiek, ako sú stabilný – nestabilný, pozitívny – negatívny, zdravá ekonomika – chorá ekonomika, legitímny – nelegitímny...
- **Rámovanie** je najefektívnejšou praktikou. Jedná sa o prispôbovanie pravdy zdôrazňovaním alternatívnych faktov, zmenou pointy príbehu, vyzdvihnutím nepodstatných častí a potlačením dôležitých.
- **Falošná rovnováha** je praktika, kedy sa predkladajú zdanlivo rôzne zdroje na potvrdenie objektívnosti, ale selektívne tak, aby požadovaný výsledok vyhovoval vopred stanoveným záverom či cieľom.

Manipulácia potom vedie k tomu, že verejnosť vníma „...*respektíve je nútená prijímať svet tak, ako ho má predložený dominantnými médiami, ktoré vlastnia silné kruhy. Výsledkom je vnucovanie a legalizácia prevládajúcej štruktúry moci a súčasne sú odfiltrované odstraňované možnosti prezentácie alternatívnych názorov*“.⁹ Masmédiá menia naše potreby, prevracajú ich, predefinujú a robia to tak často, až kým si ich sami osvojíme. Sú veľmi opatrné vo výbere slov, termínov, opisov situácií a jednotlivcov. Používaním hodnotiacich slovíčok posúvajú správu v našom vedomí do pozitívnej či negatívnej roviny bez toho, aby sme si to v toku správ uvedomili. Práve takúto podprahovú manipuláciu je možné považovať za najnebezpečnejšiu.

Dezinterpretácia a manipulácia v alternatívnych masmédiách

Snaha o ovplyvňovanie recipienta je badateľná nielen u mainstreamových masmédií, ale, a to hlavne, aj u masmédií, ktoré sú označované ako alternatívne. Často panuje predstava, že masmédiá sú povinné plniť v spoločnosti úlohu akéhosi strážcu demokracie. Že musia informovať o veciach, ktoré nám pripadajú dôležité, že sú zaviazané hovoriť vždy pravdu, že musia chrániť slabých a bezmocných proti silným a bezohľadným a tak ďalej. Takéto úlohy spravidla plnia verejnoprávne masmédiá. Prevažnú časť mediálneho sveta však tvoria masmédiá komerčné a ich prioritou je vytvárať zisk pre ich vlastníka a tomu musia väčšinou prispôbiť všetko ostatné.

Mainstreamové masmédiá majú, zo svojho postavenia, oslovovať väčšinu populácie, prostredníctvom jednoduchých oznámení, teda nepolemizovať s ich začlenením v spoločnosti.

⁷ VÝROST, J. a I. SLAMNĚNÍK. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2008.

⁸ VÝROST, J. a I. SLAMNĚNÍK. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2008, s. 21.

⁹ McQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2009, s. 100.

Alternatívne masmédiá, naopak, prinášajú netradičné či okrajové uhly pohľadu, provokatívnym a alternatívnym spôsobom, na aktuálne dianie, a teda zasadzujú udalostí do iného kontextu, než ako to robí mainstream.

Predmet prieskumu

Náš prieskum sme zamerali na alternatívne, internetové masmédiá, ktoré považujeme za najmladšie a najdynamickejšie sa vyvíjajúce. Medzi internetové masmédiá patria spravodajské portály, internetové televízie, blogy a ďalšie typy webov, ktoré vytvárajú alternatívny priestor vo svete masmédií. Konkrétne sa našim cieľom stal portál **ZEM & VEK**.

Cieľ prieskumu

Na konkrétnych článkoch analyzovať obsahovú, formálnu a etickú rovinu prípadnej dezinformácie a manipulácie a poukázať na skutočnosť, že „alternatívny“ nemusí byť automaticky synonymum pre „objektívny“.

Doba trvania prieskumu

Prieskum sa realizovala po dobu piatich týždňov v termíne od 22. februára. do 29. marca 2017.

Vzorka prieskumu

Predmetom analýzy bolo šesť článkov, s rôznorodou problematikou, z elektronickej verzie alternatívneho časopisu ZEM & VEK publikovaných na www.zemavek.sk. Tento časopis sme si vybrali preto, že v rámci zadania sa nám zdal najrozmanitejší a navyše, hoci sa sám označuje ako alternatívny, je zo strany jeho kritikov označovaný ako konšpiračný, a táto problematika nás zaujíma.

Analýza časopisu

ZEM & VEK je mesačník, ktorý začal vychádzať v roku 2013 tak v printovej, ako aj elektronickej podobe, s upútavkou, že sa jedná „o jediný slovenský časopis bez cenzúry a reklamy“. V súčasnosti nesie podtitul „Geopolitický a kultúrny mesačník“. Jeho tvorcovia ho definujú ako alternatívny prostriedok voči hlavnému masmediálnemu prúdu. Časopis je rozdelený do štyroch tematických okruhov: spravodajstvo z domova, zo zahraničia, komentáre a ekonomika. Často sa vyskytuje aj piata problematika a tou je ekológia, ale zatiaľ nemá vytvorený samostatný okruh. Domnievame sa, že časopis by si skôr zaslúžil prívlastok „kontroverzný“ ako alternatívny, nakoľko je určený pre jasne zadefinovanú cieľovú skupinu a tou sú, podľa nás, ľudia, ktorí sú večne nespokojní, stojaci v opozícii proti každému oficiálnemu názoru, nech je jeho pravdivostná hodnota akákoľvek, teda aj kladná. Jedná sa o heterogénnu skupinu a to tak po stránke intelektuálnej, vekovej, ideologickej či národnostnej, preto je okruh jeho priaznivcov pomerne veľký.

Tvorcovia časopisu

Časopis má pomerne široký okruh autorov a ešte širší zoznam by tvorili jeho externí prispievatelia. Je to dané skutočnosťou, že na jeho stránkach je možné opublikovať takmer každý názor pod podmienkou, že je dostatočne kontroverzný, konšpiračný či len provokujúci mainstreamové masmédiá. Časopis uvádza jedenásť stálych autorov, z ktorých, hoci to elektronickej verzii ponúka, majú len dvaja vytvorený svoj profil. Tento chýba aj ústrednej postave časopisu a tou je šéfredaktor Tibor Eliot Rostas.

Hudobník, výtvarný umelec a filozof, teda akýsi súčasný polyhistor, človek mnohých profesií, ale jednotných názorov a hlavne mediálny produkt seba samého. Svojim spôsobom si zaslúži

obdiv, keď mu mainstreamové masmédiá začali byť pritesné a zarábanie otvorenou manipuláciou v reklame málo výnosné, našiel na trhu voľný segment. Túto medzeru vyplnil mimoriadne úspešným konceptom alternatívneho masmediálneho produktu a to tak v pozícii šéfredaktora ako aj vydavateľa. Všetko sa to spája do jedného celku pod názvom SOFIAN, či už je to kreatívne štúdio SOFIAN s dôrazom na grafický design, alebo vydavateľstvo SOFIAN Publishing, do ktorého patrí aj časopis ZEM & VEK a rádio Slobodný vysielač. Podľa nás však zostáva skutočnosťou, že nech sa pod povrchom Tibora Eliota Rostasa ukrýva ktokoľvek, jeho obal skutočne predáva. Stačí sa pozrieť na jeho portrét a napadne vám vizionár, guru, spasiteľ. Nech je to akokoľvek, svet, ktorý predkladá, je rozdelený na dobrých a zlých, je to čiernobiely svet, akoby, ako výtvarník, zabudol, že ak aj odhliadneme od farebného spektra, existuje celý rad šedivých odtieňov.

Analýza článkov

Pre potreby nášho prieskumu sme si vybrali šesť článkov s domácou problematikou. Hoci máme určité výhrady ku všetkým zverejneným článkom, musíme konštatovať, že miera utajenej manipulácie je v nich rôzna.

Najmenej je zrejma z článkov z prostredia práva, nakoľko sa autori snažia o vecné stanoviská. V prípade problematiky zrušenia Mečiarových amnestií „**Slovenský právnik žijúci v Kanade Ján Zvalo: Zrušenie prezidentskej amnestie?**“ je autorom právnik, ktorý má svoje tvrdenia právne podložené a preto sú jeho stanoviská ľahko akceptovateľné až do momentu, keď si uvedomíme, že je porušená rovnováha zdrojov, nakoľko sa pán Zvalo opiera iba o argumentáciu, ktorá podporuje jeho závery a opozičné názory vôbec neuvádza a tak celý článok vyznieva subjektívne ako jeho právny názor a nie záver z objektívneho zhodnotia rôznych odborných prístupov k problematike. Bez ohľadu na to, či z jeho závermi súhlasíme, článok vykazuje znaky manipulácie s názormi čitateľa. Druhý článok z tohto prostredia „**Harabin znovu uspel v disciplinárnom konaní, chystajú ďalšie**“ je problematický z formálneho hľadiska, nakoľko sa neuvádza autor ani prípadný zdroj, z ktorého mohol byť prevzatý. Autor sa snaží oprieť svoje stanoviská o vyjadrenia všetkých aktérov článku. Napriek tejto skutočnosti z celého textu jasne vyznieva jeho osobná zaujatosť, čím sa porušuje zásada objektívnosti a nestrannej informácie. Opätovne, ako v predchádzajúcom prípade, je irelevantné, či sú jeho závery pre čitateľa prijateľné.

Z iného súdka sú príspevky, ktoré priamo či nepriamo súvisia zo zahraničnými väzbami Slovenska. Článok Bekmatova „**Otázky ohľadom investícií americkej armády na Slovensku**“ sa venuje investíciám do modernizácie letiska v Kuchyni. V tomto prípade boli použité dve manipulačné praktiky a to vynechanie a rámovanie. Autor akoby zabudol, alebo zámerne vynechal fakt, že sa nejedná o investície do samostatnej armády suverénneho štátu, ale ide o modernizáciu letiska členského štátu NATO, teda do vojenského uceleného zoskupenia. Práve v dôsledku toho boli zamlčané podstatné skutočnosti, ktoré mohli viesť čitateľa k skreslenému postoju k článku. Príspevok Vidomskej „**Politický tandem: Vrahyňa Nad'ja Savčenkova a americký patriot Ivan Štefanec**“ bol formálne zaradený do sekcie zahraničného spravodajstva, hoci, podľa nášho názoru, patrí skôr do domáceho spravodajstva. Článok má nepochybne silný etický rozmer, ale napriek tejto skutočnosti v ňom bola použitá manipulačná praktika, a síce nálepkovanie, ktoré sa dotýkalo osoby Ivana Štefanca, ako je to na prvý pohľad badateľné už z titulu.

Posledné dva príspevky patria do kategórie „vymývania mozgov“ a to najmä článok Juraja Pokorného „**Vraj antifašisti a antiextrémisti...**“, ktorý ale úplne zapadá do filozofie a rétoriky časopisu, pokiaľ ide o problematiku Slovenského štátu. Je ukážkou, ako toto masmédiu pristupuje k historickým faktom, ktoré uvádza vytrhnuté z dobového, ale aj ideologického kontextu. Z manipulačných techník tu boli použité až tri a to vynechanie, nálepkovanie a rámovanie. Dokonca by sa dalo uvažovať aj o štvrtej, tej najkontroverznejšej,

akou je priama lož, nakoľko, aj keď z pohľadu Slovákov mal Slovenský štát pre nich aj pozitívny dopad, jeho podstatou zostáva orientácia na fašistické Nemecko. Článok šéfredaktora Rostasa „**Havran, Šimečka, Dobšínský: argumentačné fiasko**“ je v prvom rade fiaskom samotného autora, nakoľko sa vo svojom príspevku dopúšťa všetkého, čo vytýka predstaviteľom mainstreamového prúdu. Autor požíva štyri manipulačné techniky a to jednostrannosť, nálepkovanie, rámovanie a falošnú rovnováhu. Po formálnej stránke, tak ako vo väčšine článkov publikovaných v tomto časopise, je značne citeľný subjektívny prístup autora k riešenej problematike.

Diskusia

Pri analýze elektronickej podoby časopisu ZEM & VEK sme dospeli k týmto záverom:

- Už označením alternatívne masmédiu dáva na známosť, že je protipólne postavené k hlavnému prúdu mediálneho priestoru.
- Týmto priznaním sami spochybňujú svoju objektivitu, naopak priznávajú svoje miesto na mediálnom trhu.
- Manipulácia verejnou mienkou je prevádzaná skrytejšími formami, pod zdaním kritiky oficiálnych stanovísk.
- Reprezentujú záujmy konkrétnych skupín iba v zastrenejšej forme, nakoľko spravidla neexistuje na ne priame prepojenie.
- V podstate sa ani nejedná o spravodajstvo, nakoľko zo všetkých správ je evidentne cítiť osobný zástoj autorov, čím sa spravodajstvo mení na publicistické žánre, najmä komentár.
- Kvalita príspevkov je poznačená aj skutočnosťou, že autori nie sú profesionálni žurnalisti, hoci tento problém majú aj mainstreamové masmédiá.
- Alternatívne masmédiá majú tiež vytvorenú svoju agendu a rétoriku, ktorá je koncipovaná tak, aby oslovila čo najviac recipientov.
- Vytváranie, či skôr preberanie, konšpiračných teórií je jedným z prostriedkov získavania čitateľskej pozornosti.

Uviedli sme celý rad negatívnych záverov na pôsobenie alternatívnych masmédií a domnievame sa, že ich nemožno glorifikovať ako východisko z mediálneho marazmu, ktorý však vychádza z marazmu reálneho sveta. Alternatívne masmédiá však naplňujú aj pozitívne parametre, a to:

- Vytvárajú protiváhu k hlavnému mediálnemu prúdu.
- Sú nezávislé od štátu a trhu.
- Sú v malom meradle orientované na špecifické komunity, prípadne znevýhodnené skupiny, rešpektujú ich rozmanitosť.
- Naplňujú demokraticky princíp „mať vlastný názor“ v praxi.
- Zastúpenie obyčajných ľudí v alternatívnej žurnalistike.
- Sú jedným z prostriedkov rozvoja kritického myslenia čitateľov.
- Narušujú uniformitu mediálnych obsahov.
- Zaplňujú prázdne miesta v oblastiach, kde hlavný prúd nemôže vkročiť.

Záver

V súčasnosti sme svedkami neustáleho nárastu amatérskych či profesionálnych alternatívnych spravodajských internetových masmédií, čo odráža ich potrebu a význam pre internetové publikum. Alternatívne internetové masmédiá plnia funkciu akejsi nezávislej opozície ku mainstreamovým médiám. Zároveň poskytujú verejnosti možnosť vyjadriť nesúhlas so súčasným stavom vecí v celom spektre života spoločnosti. Za prvoradú úlohu alternatívnych masmédií býva považované pravdivé a nezaujaté informovanie verejnosti o aktuálnych správach prinášaných z opačného pohľadu, ako to robia mainstreamové masmédiá.

Aktívne vyhľadávanie alternatívnych internetových médií a návštevnosť ich stránok v posledných rokoch neustále rastie, zatiaľ čo mainstreamové masmédiá zažívajú pokles sledovanosti a stupňovanie všeobecnej nedôvery voči nim. Narastajúci mediálny skepticizmus môže v konečnom dôsledku viesť, a sme svedkami, že aj vedie, ku zníženiu vnímanej hodnoty hlavného masmediálneho prúdu, v dôsledku čoho narastá záujem o alternatívne masmédiá a teda aj narastanie ich vplyvu.

Už samotný ich názov evokuje predstavu, že sú nezávislé a teda objektívne, čo vedie k presvedčeniu, že z ich strany nedochádza k manipulácii. Je potrebné si uvedomiť, že manipulácia je súčasťou každodenného života a stretávame sa s ňou od útleho detstva. Manipulujú s nami rodičia, pedagógovia, kolegovia, partneri, deti a vnuci. Tento druh manipulácie je spojený z odovzdávaním určitých hodnôt a tradícií a je v zásade, pokiaľ nie je násilný, pozitívny. Manipulácia masmédiami je však účelová v záujme určitých skupín a ich vplyvu na širokú verejnosť s cieľom získať určité výhody. Takáto manipulácia je negatívnym spoločenským javom a žiaľ sa jej dopúšťajú v určitých smeroch ako mainstreamové, tak aj alternatívne prostriedky masovej komunikácie.

Aj napriek mnohým teóriám, ktoré podporujú teóriu moci a manipulácie masmédii s recipientmi, je pre objektivnosť potrebné dodať, že súčasný človek môže kedykoľvek vyjsť zo svojej „jaskyne“, môže sa pozrieť do slnka a vnímať realitu.

„V živote každého človeka sú chvíle, keď je zmätený ako redaktor ZEM & VEK v oddelení literatúra faktu“

neznámy autor

Zoznam použitej literatúry

IŁOWIECKI, M. – ZASĘPA, T. *Moc a nemoc médií*. Bratislava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2003. 183 s. ISBN: 9788022407403.

McQUAIL, D. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 2009. 640 s. ISBN: 9788073675745.

OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2005. 156 s. ISBN 8024602482.

POLÁKOVÁ, E. *Etika – Praktická filozofia masmediálnej komunikácie*. Trnava: FMK UCM Trnava, 2008. 184 s. ISBN 9788081050558.

TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Prah: Portál, 2006. 192 s. ISBN 8073670968.

VÝROST, J. a I. SLAMNĚNÍK. *Sociální psychologie*. Praha: Grada, 2008. 404 s. ISBN: 8024714288.

<http://www.cudzieslova.sk/hladanie/dezinterpret%C3%A1cia>